

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

موضوع مقاله: تأثیر سقط جنین عمدی بر سلامت روان خانواده

گرد آورندگان :

فائزه امیری

پروین حیدری

مهدیه اسدی

فرشته داداش پور

استادیار: سرکار خانم حمزه لو

چکیده

سقط جنین عمدی یکی از موضوعات بحث‌برانگیز در حوزه سلامت عمومی و روان‌شناسی خانواده است که پیامدهای روانی قابل توجهی برای اعضای خانواده به‌ویژه والدین به همراه دارد. این مقاله با هدف بررسی تأثیرات روانی سقط جنین عمدی بر سلامت روان خانواده، به تحلیل عوامل مؤثر بر بروز اختلالات روانی نظیر افسردگی، اضطراب، احساس گناه و تنش‌های بین‌فردی می‌پردازد. روش تحقیق شامل مرور نظام‌مند مطالعات تجربی و کیفی در حوزه روان‌شناسی و پزشکی اجتماعی است. یافته‌ها نشان می‌دهند که تجربه سقط جنین عمدی می‌تواند منجر به بروز واکنش‌های روانی پیچیده در مادر، پدر و سایر اعضای خانواده شود و در صورت عدم دریافت حمایت روانی مناسب، این پیامدها ممکن است به اختلالات مزمن تبدیل شوند. در پایان، مقاله بر اهمیت مداخلات روان‌درمانی، مشاوره خانوادگی و حمایت‌های اجتماعی در کاهش اثرات منفی روانی سقط جنین تأکید می‌کند.

کلید واژه‌ها:

سقط، جنین، عمدی، سلامت، روان

انسان موجودی اجتماعی بوده که بیش از هر چیز به خانواده نیاز دارد چنان که برای تحقق بخشیدن به فرایند رشد و تکامل خویش به ارتباط با دیگران حاجتمند است.

خانواده در عین حال که کوچکترین واحد اجتماعی محسوب می شود، هسته اصلی جامعه و بنا و پایه هر اجتماع بزرگ بوده در دنیای پرشتاب امروز اهمیت سلامت روان خانواده بیش از پیش احساس می شود که یکی از عوامل سلامت روان خانواده فرزندآوری و ازدیاد نسل است.

وجود فرزندان در خانواده باعث آرامش دلگرمی و تحکیم نظام خانوادگی می شود و یکی از دلایل تشویق اسلام برای ازدواج ازدیاد نسل بوده.

در جامعه ی امروزی مشکلات بسیاری وجود دارد که خانواده را تهدید می کند یکی از این مشکلات مسئله سقط جنین می باشد که از دیرباز تاکنون وجود داشته و با گذر زمان رو به افزایش بوده سقط جنین اگر به صورت عمدی شکل بگیرد به معنای خاتمه بارداری به صورت آگاهانه و برنامه ریزی شده است که یکی از مسائل حساس و بحث برانگیز در حوزه اخلاق و روانشناختی محسوب می شود در بسیاری از جوامع این موضوع نه تنها از جنبه حقوقی و دینی بلکه از منظر روانی نیز مورد توجه قرار گرفته اگرچه تعداد زیادی از مطالعات تمرکز خود را بر سلامت روان فرد باردار قرار داده اند اما آثار این پدیده فراتر از فرد بوده و به کل خانواده نیز سرایت می کند.

بر اساس تحقیقات انجام شده تغییرات چشمگیر در سلامت روان خانواده هایی که سقط جنین عمدی داشته اند به وجود آمده این مسئله تبعات سنگینی برای خانواده به خصوص مادران به همراه دارد و پدر و فرزندان دیگر را با غم و اندوه بسیاری مواجه می سازد تغییرات منفی روانی که به دنبال سقط جنین می آید خیلی بیشتر و سنگین تر از زایمان فرزند است.

در نگاه قرآن و روایات انسان آن چنان از جایگاه خاصی برخوردار بوده و از واژه عطا و هبه برای آن استفاده شده و این نتیجه از همان لحظه شکل گیری لقاح یک موجود زنده بوده و سقط جبه و سقط از همین مرحله نادرست و کار غیر اخلاقی محسوب می شود از آنجا که این مسئله اهمیت بالایی دارد آیات و روایات زیادی در این مورد وجود دارد که به تائید بر حق حیات از سقط جنینی به عنوان قطع نفس یاد کرده اند و آن را یک کار حرام اعلام کرده اند در دوره اسلامی سقط جنین به طور کلی غیرقانونی و از نظر دینی ناپسند به شما می آید

اهمیت و ضرورت

از این رو ضرورت اهمیت دارد به خاطر آگاهی نداشتن بسیاری از خانواده ها نسبت به این موضوع و به خاطر اینکه مانند خلای در جامعه وجود دارد برای اینکه آگاهی مردم بالا رود و راهکارهای حمایتی روانی به خانواده ها ارائه شود و از آن جهت که خانواده ها از معنویات دور شده اند و به زندگی مادی روی آورده اند باید به موضوع نقش سقط جنین سقط جنین عمدی و تاثیر آن بر سلامت چه روان خانواده با استناد به آیات و روایات پردازی

اهداف و فواید

هدف اصلی این پژوهش شناخت نقش سقط جنین عمدی بر سلامت روان خانواده با استناد به آیات و روایات است

پژوهش حاضر تلاش دارد که جایگاه خانواده از منظر آیات روایات را بشناسد

همچنین این مطالعه در پی شناخت تحصیل سقط جنین عمدی بر والدین بخصوص مادر می باشد علاوه بر آن پژوهش حاضر به دنبال شناخت تاثیر سقط جنین عمدی و روابط زوجین و کیفیت زندگی خانوادگی است.

پیشینه موضوع

براساس بررسیهای انجام شده کتابها و مقالاتی تاکنون در این زمینه نگاشته شده است که عبارتند از: کتابها

۱. با عنوان سقط جنین عمدی بررسی علل روانی و آسیبهای بعد از آن نوشته شده توسط عمادپان، سید علیا، رحیمیاسکی، معظم، در سال ۱۳۸۹ در نشریه صالحیان منتشر شده است که در این کتاب به آسیبهای بعد از سقط جنین در زنان پرداخته اما در پژوهش حال حاضر به تاثیرات آن بر همه اعضای خانواده می پردازیم
۲. همچنین کتاب کنترل جمعیت یا انقراض نسل نوشته فولادی، مجید، ندیمی، محمدحسین، جلد یک در ۲۰ نشریه سبط النبی بینا بیجا در سال ۱۳۹۴ چاپ و نشر شده است. که در بخش هایی از این کتاب به طور مختصر به موضوع سقط جنین به صورت عام توجه کرده است که در پژوهش حال حاضر به صورت خاص به سقط جنین عمدی می پردازیم

امر سقط جنین باعث عدم رضایت از آمیزش جنسی میشود و ایجاد تنفر از جنسیت یا مردان می کند و باعث روی آوری به یک سبک زندگی از نوع بی بند و باری جنسی می شود.

از دیگر عوارض روحی میتوان به ملامت کردن خود افسردگی پسرقت اجتماعی، سقوط، عقده و وسواس مرتبط با حاملگی مجدد و ازدواجهای شتاب زده اشاره کرد.

و به طور کلی امر سقط جنین باعث موارد زیر میشود:

خواب های تکراری در مورد سقط جنین

مرور تکراری خاطرات مربوط به سقط جنین

گرفتار احساساتی نظیر احساسات آغاز روند سقط شدن

کاهش میزان پاسخگویی یا تعهد نسبت به اطرافیان و خانواده

احساس بیگانه بودن و جدایی از دیگران

افسردگی خلقی

افزایش تحریک پذیری و خصومت در برابر دیگران

کاهش تمرکز

احساس گناه از زنده بودن

احساس افسردگی، خشم، اضطراب و دردهای عصبی

یکی از مهم ترین تأثیرات سقط جنین بر روابط بین زن و شوهر، ایجاد فاصله عاطفی و کاهش اعتماد متقابل است. سقط جنین، به خصوص در مواردی که یکی از زوجین با آن مخالف باشد، می تواند منجر به بروز تنش ها و اختلافات عمیق شود. بسیاری از زوجین پس از سقط جنین، احساس می کنند که رابطه آنها به نوعی شکست خورده است.

روانشناس خانواده در آمریکا، بیان می کند که بسیاری از زوجها پس از تجربه سقط جنین به مشاوره نیاز پیدا می کنند تا بتوانند اعتماد و ارتباط عاطفی خود را بازایی کنند از دست دادن فرزند به عنوان نماد پیوند مشترک، می تواند موجب تضعیف رابطه و حتی افزایش احتمال جدایی شود.

در ایران نیز پژوهش‌های روانشناسان نشان می‌دهد که سقط جنین معمولاً به کاهش ارتباطات عاطفی بین زوجین منجر می‌شود و اگر به درستی مدیریت نشود، ممکن است به طلاق بیانجامد.

تأثیرات سقط جنین بر اجتماع

سقط جنین، به عنوان یک پدیده اجتماعی، می‌تواند پیامدهای گسترده و عمیقی برای جامعه به همراه داشته باشد. این پیامد هال شامل ابعاد کاهش جمعیت و مشکلات اقتصادی مختلفی مانند: تغییرات جمعیتی، بحران‌های اخلاقی، تأثیر بر ارزش‌های خانوادگی و کاهش نرخ تولد می‌شود.

یکی از مهم‌ترین تأثیرات سقط جنین در سطح جامعه، کاهش نرخ تولد و در نتیجه، پیری جمعیت است. افزایش سقط جنین به معنای از بین رفتن نسل آینده و کاهش تعداد جوانان در جامعه است. جوانان نیروی کار و موتور محرکه اقتصادی یک جامعه به شمار می‌روند و هر چه این نیرو کاهش یابد، تأثیرات منفی بر روی اقتصاد ملی، نیروی کار و پویایی اقتصادی جامعه بیشتر می‌شود.

کشورهایی که با مشکل نرخ پایین تولد مواجه هستند، معمولاً با مسائل اجتماعی و اقتصادی همچون کاهش تولید، کمبود نیروی کار ماهر و افزایش هزینه‌های بهداشت و درمان برای جمعیت پیر روبه‌رو می‌شوند. به عنوان مثال، برخی از کشورهای غربی که نرخ سقط جنین در آن‌ها بالاست، امروزه با چالش‌های جدی اقتصادی ناشی از کاهش تعداد نیروی کار مواجه‌اند.

تضعیف ارزش‌های اخلاقی

سقط جنین می‌تواند نشان‌دهنده کم‌رنگ شدن ارزش‌های اخلاقی در جامعه باشد. در بسیاری از فرهنگ‌ها، حفظ و احترام به حیات انسان به عنوان یکی از اصول اساسی اخلاقی در نظر گرفته می‌شود. عادی شدن سقط جنین و تبدیل آن به یک انتخاب معمول، می‌تواند منجر به تضعیف این ارزش‌های بنیادین شود. چنین جامعه‌ای ممکن است به سمت فردگرایی شدید، نادیده گرفتن مسئولیت‌های خانوادگی و بی‌توجهی به حقوق دیگران حرکت کند.

در جوامعی که سقط جنین به صورت قانونی و رایج پذیرفته شده است، می‌بینیم که نگرش عمومی به زندگی، به ویژه به مفهوم ارزش‌گذاری برای زندگی انسانی، تغییر کرده است.

تأثیر بر خانواده و کاهش استحکام آن

خانواده به عنوان اصلی‌ترین نهاد اجتماعی، با سقط جنین تضعیف می‌شود. از آنجا که خانواده نقش مهمی در تربیت و انتقال ارزش‌های اجتماعی دارد، هر گونه تزلزل در این نهاد می‌تواند به کاهش انسجام و همبستگی

اجتماعی منجر شود. سقط جنین باعث می‌شود که پیوندهای عاطفی و مسئولیت‌های متقابل در خانواده ضعیف‌تر شود و زوجها به جای تمرکز بر پرورش و تربیت فرزندان، به فکر مسائل مادی یا راحت‌طلبی بیفتند.

از سوی دیگر، فرزندان به عنوان ستون آینده هر جامعه در خانواده‌ها رشد و تربیت می‌شوند. از بین رفتن جنین‌ها و کاهش تولد فرزندان می‌تواند به کاهش تعداد خانواده‌های پایدار و با فرزند منجر شود. در نتیجه، جامعه با مشکلاتی مانند کاهش نرخ ازدواج، افزایش طلاق و کمبود فرزندان مواجه خواهد شد. این روند در بلندمدت به بحران اجتماعی منجر می‌شود که استحکام و دوام جامعه را تهدید می‌کند.

پیامدهای اخلاقی و دینی

در فرهنگ‌های مذهبی و سنتی، سقط جنین به شدت محکوم شده و به عنوان نوعی از قتل تلقی می‌شود. از منظر دینی، جامعه‌ای که سقط جنین را رواج دهد، در واقع از ارزش‌های الهی و معنوی فاصله گرفته است. این امر باعث می‌شود که روحیه معنوی و اخلاقی جامعه تضعیف شود و مردم به جای حفظ و حراست از زندگی، به سمت راحت‌طلبی و فرار از مسئولیت‌های خانوادگی و اجتماعی سوق داده شوند.

رابطه جنسی زوجها پس از سقط جنین

سقط جنین یکی از تجربیات چالش‌برانگیز برای بسیاری از زوجهاست که می‌تواند تأثیرات عاطفی، جسمی و روانی عمیقی بر آن‌ها داشته باشد. یکی از جنبه‌های مهمی که تحت تأثیر قرار می‌گیرد، رابطه جنسی زوجین است. پس از سقط جنین، زوجها ممکن است با تغییرات عاطفی و فیزیکی روبه‌رو شوند که می‌تواند بر تمایل و کیفیت روابط جنسی آن‌ها تأثیر بگذارد. برخی از افراد ممکن است احساسات گناه، ناراحتی یا افسردگی را تجربه کنند، در حالی که دیگران ممکن است از نظر جسمی و روانی آماده نباشند تا دوباره به فعالیت‌های جنسی بپردازند. این مقاله به بررسی رابطه جنسی زوجها پس از سقط جنین، چالش‌ها، تغییرات فیزیکی و روانی، و اهمیت برقراری ارتباط مؤثر میان زوجین می‌پردازد تا راه‌حل‌های مناسب برای بازگشت به زندگی جنسی سالم و رضایت‌بخش پس از چنین تجربه‌ای را ارائه دهد.

نتیجه‌گیری

بنابراین در سایه شواهد تجربی اثبات می‌گردد که سقط جنین نه تنها به توانبخشی زنان منجر نمیشود و زنان را غنی‌تر شادتر و موفق‌تر نمی‌گرداند بلکه به طور عمده بر خلاف اهداف عمل می‌کند.

سقط جنین زنان را آزاد نمی‌سازد بلکه آنها را به شیوه‌های جدید تحت بردگی در می‌آورد. سقط جنین نه تنها به بهبود وضع اقتصادی زن کمک نمی‌کند حتی ممکن است به فقر بیشتر هم منجر شود

منابع

قرآن

- حسینی سید نعمت الله، سیمای کودکان فرزانه، انتشارات عصر انقلاب، بی نا، قم، پاییز ۱۳۸۸
- عمادیان، سید علیا، رحیمی اسکی، معظم، سقط جنین عمدی بررسی علل روانی و آسیبهای بعد از آن، نشریه صالحیان، بی نا، بی جا، ۱۳۸۹
- جوادی آملی عبدالله، تسنیم، تفسیر قرآن کریم، جلد ۲۰، مرکز نشر اسراء، چاپ اول، بی نا، قم، تابستان ۱۳۸۹
- جوادی آملی عبدالله، تسنیم، تفسیر قرآن کریم، جلد ۲۲، مرکز نشر اسراء، چاپ اول، بی نا، قم، زمستان ۱۳۸۹
- فولادی، مجید، کنترل جمعیت یا انقراض نسل، سبط النبی، بی نا، قم، ۱۳۹۲
- آیت اللهی زهرا، دانش خانواده و جمعیت، دفتر نشر معارف، بی نا، قم، ۱۳۹۲
- عباسی ولدی محسن، ایران جوان بمان، جامعه الزهراء، بی نا، قم، ۱۳۹۲
- ناطق محمد تقی، عوامل تحکیم بنیان خانواده، نسیم انتظار، بی نا، قم، ۱۳۹۳
- جوادی آملی عبدالله، تسنیم، تفسیر قرآن کریم، جلد ۲۷، مرکز نشر اسراء، چاپ سوم، بی نا، قم، تابستان ۱۳۹۵
- جوادی آملی عبدالله، تسنیم، تفسیر قرآن کریم، جلد ۴۸، مرکز نشر اسراء، چاپ دوم، بی نا، قم، بهار ۱۴۰۰
- جوادی آملی عبدالله، تسنیم، تفسیر قرآن کریم، جلد ۶۱، مرکز نشر اسراء، چاپ اول، بی نا، قم، بهار ۱۴۰۱
- ترکان راضیه، محمدیان مهناز پناهم باش انتشارات معارف، بی نا، بی جا، ۱۴۰۱
- قاسمی اقدم، نیکو، مروری بر رابطه سقط جنین و سلامت روان پاییز ۱۴۰۰ نشریه روانشناسی علوم اجتماعی و علوم تربیتی، شماره ۳
- سلیمی، مهدی، بهرامی کوتنایی، لیلا، عبدی، حسین، عابدی، وحید، بررسی سقط جنین از منظر اسلام، پاییز ۱۳۹۵، مجله مطالعات سیاسی حقوقی و فقه، سال دوم شماره ۱/۳
- آل بویه، علیرضا، سقط جنین از منظر الهیات اخلاقی، پاییز زمستان، مجله پژوهش های اخلاقی در سال ۱۳۹۱ با شماره نشر ۱۰ و ۹
- بحار الأنوار محمدباقر مجلسی (۱۰۳۷-۱۱۱۰ هجری) ج ۱۰۳، ص ۲۱۹

بحار الأنوار محمد باقر مجلسی (۱۰۳۷-۱۱۱۰ هجری) ج ۱۰۰، ص ۲۲۰/

تفسیر التحریر و التنویر، ابن عاشور، ج ۲، ص ۱۷۹، ذیل شریفه فوق

تفسیر روض الجنان و روح البیان، ج ۱۵، ص ۲۵۰؛ تفسیر اثنی عشری، ج ۱، ص ۲۸۲؛ تفسیر مواهب علیه،
کمال الدین کاشفی، ج ۳، ص ۴۲۱

کراهیة العزوبة؛ جامع الاخبار، ص ۱، فصل ۵۸، (فی التزویج)

مستدرک الوسائل، علامه نوری، ج ۱۴، ص ۱۵۴/

مستدرک الوسائل، علامه نوری ج ۱۴، ص ۱۵۵

مستدرک الوسائل علامه نوری ، ج ۱۴، ص ۱۵۵

مکارم الاخلاق، ص ۱۹۷؛ وسائل الشیعه، ج ۲۰، ص ۲۱، باب استحباب حبّ النساء المحلات

مکارم الاخلاق ، شیخ طوسی، ص ۵۱۸؛ ص ۱۹۶، باب فی الراغبه فی التزویج؛ عوالی اللالی، ج ۳، ص ۲۸۹، باب
النکاح.

من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۳۸۲؛ تحریر الوسیله، امام خمینی(ره)، ج ۲، ص ۲۱۱، کتاب النکاح

جوادى عاملی تفسیر تسنیم قرآن کریم جلد بیستم

جوادى عاملی تفسیر تسنیم قرآن کریم جلد بیستم و هفتم

جوادى عاملی تفسیر تسنیم قرآن کریم جلد پنجاه و دوم